Aan gemeenteraad Oss

Raadsgriffie
Raadhuislaan 2, Oss
Telefoon 14 0412
Fax [0412] 64 26 05
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de datum van deze brief en ons kenmerk vermelden?

Datum 7 maart 2021 | Ons kenmerk | Behandeld door Gerard Olthof | Doorkiesnummer 06 – 8 11 22 999

Onderwerp Stand van zaken

Bestuursopdracht Arbeidsmigratie

Geachte raadsleden,

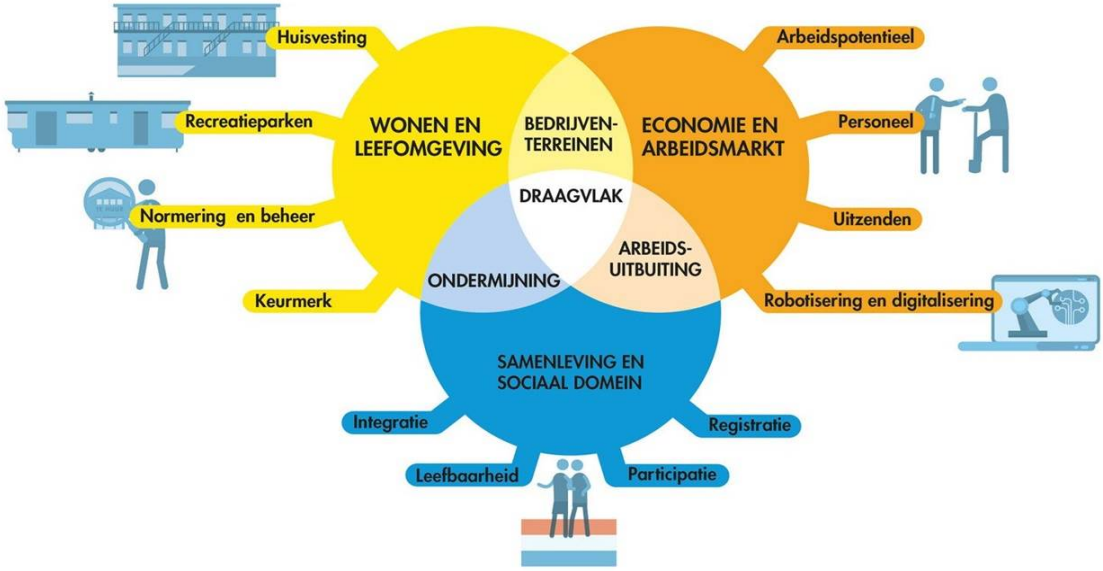
Graag informeer ik u over de voortgang inzake de Bestuursopdracht Arbeidsmigratie van 26 november 2019;

1. Wat betreft het ontwikkelen van een integraal beleid Arbeidsmigratie ten behoeve van de gemeente Oss;
2. En over de relatie met de actielijn 'Van Internationale medewerkers naar nieuwe Nederlanders' uit de Regio Deal Noordoost-Brabant aangeboden aan de Tweede kamer op 13 juli 2020.

Wat is de aanleiding voor deze informatie?

1. De gemeente Oss heeft via de bestuursopdracht Arbeidsmigratie gevraagd om een integraal beleid op te stellen voor arbeidsmigranten op het vlak van huisvesting, integratie en participatie.
2. In de bestuursopdracht is aangegeven om het vraagstuk arbeidsmigratie zowel vanuit economie & vestigingsklimaat, als ruimte & wonen, sociaal welzijn en integrale

veiligheid te benaderen. Gezien de complexiteit van de opdracht kan deze na het 1ste jaar met maximaal 24 maanden verlengd worden mocht de bestuurlijke of ambtelijke opdrachtgever dat wenselijk en noodzakelijk vinden. Dat het vraagstuk arbeidsmigratie uitdagend is en veel gemeentelijke taakvelden raakt, laat onderstaand overzicht zien:

3. In de Regio Deal Noordoost-Brabant is de actielijn “Van internationale medewerkers naar nieuwe Nederlanders” opgenomen die eenzelfde integraal beleid nastreeft.

> *Mede door de Regio Deal geven Rijk en Regio samen een impuls aan het versterken van de leefbaarheid en brede welvaart in Noordoost-Brabant. Een van de actielijnen daaruit betreft arbeidsmigranten. Door het op te stellen integrale beleid ten behoeve van de gemeente Oss nadrukkelijk af te stemmen met de regio Noordoost-Brabant, en waar mogelijk met geheel Noord-Brabant, wordt voorkomen dat er ongewenste ‘waterbedeffecten’ ontstaan en dat de regio waar mogelijk eensluidend beleid ontwikkeld dat zorg draagt voor een goed woon-, leef- en werkklimaat voor arbeidsmigranten en de inwoners van de gemeente Oss alsmede van de regio; een regio waar mensen graag naar toe komen én blijven, en zijn voorbereid op het werk en de banen van morgen.*

Wat is de kernboodschap?

1. Het integrale beleid voor arbeidsmigranten in de gemeente Oss aan laten sluiten op het regionaal op te stellen Handelingskader Huisvesting, Integratie en Participatie van Internationale Werknemers in de regio Noordoost-Brabant, hierna aangeduid als 'handelingskader'.
2. Het regionaal handelingskader sluit aan bij aan de wens van de gemeente Oss om met een integrale aanpak "de randvoorwaarden te realiseren die er in onderlinge samenhang toe leiden dat de arbeidsbehoefte van bedrijven wordt ingevuld, de daaruit voortvloeiende huisvestingsbehoefte op een goede (zowel voor arbeidsmigranten als omgeving) manier kan worden ingevuld en arbeidsmigranten in staat gesteld en gestimuleerd worden om deel te nemen aan en deel uit te maken van de Osse samenleving."

Wat zijn de gevolgen?

1. Aansluiting op het regionaal op te stellen Handelingskader zorgt voor een zo veel mogelijk regionaal geharmoniseerd beleid inzake de huisvesting, integratie en participatie van arbeidsmigranten; een beleid waarbinnen gemeenten autonoom zijn en blijven in hun beslissingen om eigenstandig beleid te ontwikkelen maar die beslissingen kunnen onderbouwen met visie, ambitie, argumenten en instrumenten uit dat handelingskader.
2. Beleid dat oog heeft voor de afhankelijkheid van arbeidsmigranten van uitzenders en huisvesters op de gebieden huisvesting, werken, zorgverzekering, mobiliteit en leefbaarheid en daar actief in wil optreden.
3. Aansluiting op het regionaal op te stellen Handelingskader voorkomt dat er ongewenste 'waterbedeffecten' ontstaan en dat de regio waar mogelijk eensluidend beleid ontwikkelt dat zorg draagt voor een goed woon-, leef- en werkklimaat voor arbeidsmigranten en de inwoners van de gemeente Oss alsmede van de regio.
4. De gemeenteraad in Oss en de overige gemeenteraden in de regio Noordoost-Brabant worden gevraagd vóóraf in te stemmen met het Handelingskader Huisvesting, Integratie en Participatie van Internationale Werknemers in de regio Noordoost-Brabant. Hiervoor worden de volgende documenten opgesteld:

    Oplegnotitie

    1. Handelingskader (kerndocument).
    2. Positiedocument (achtergrondinformatie)
    3. Bijlagen bij het Positiedocument
    4. Planning 2021 – 2022

5. Samenwerkingsafspraken en Uitvoeringsprogramma

Wat is het vervolg?

Doel van het integrale beleid voor de gemeente Oss is dat:

- arbeidsmigranten goed en fatsoenlijk worden gehuisvest,
- in staat worden gesteld en gestimuleerd om deel te nemen aan en deel uit te maken van de Osse samenleving met als onderliggend doel dat de economische ontwikkelingen worden gestimuleerd,
- integrale veiligheid voor alle inwoners wordt gewaarborgd,
- overlast en/of ondermijning - mede als gevolg van 'verkamering' - wordt tegengegaan,
- opkoop van huizen in het goedkope(re) woonsegment door huisvesters en uitzendbureaus wordt tegengegaan met instrumenten als zelfbewoningsplicht en verhuurdersvergunning (pilots gestimuleerd vanuit het ministerie van BZK zijn gaande),
- met als tegenwicht het bieden van grootschalige(re) huisvesting voor short- en midstay arbeidsmigranten in de gemeente Oss, onder andere door benutting van leegstand en het toestaan van nieuwbouw (logies en/of pensionfuncties) in de overgangsgebieden,
- én dat wordt aangesloten bij de adviezen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten die ook door het demissionair kabinet zijn omarmd.

De adviezen van de commissie Roemer en de kabinetsreactie daarop laat zien dat er nog een lange weg te gaan is. Denk daarbij aan zaken als: de registratie van arbeidsmigranten, de druk op de huidige woningmarkt voor met name starters en spoedzoekers, huisvesting, leefbaarheid, gezondheid, integrale veiligheid etc.

<u>Terugblik 2020</u>

Kort na de start van de bestuursopdracht op 9 januari werd Nederland overvallen door het COVID-19 virus. Wat volgde was een 'noodstop' op 12 maart 2020 gevolgd door een lockdown in april.

Dit betekende zoveel mogelijk thuis werken en een verbod op bijeenkomsten van meer dan honderd mensen. Sindsdien ging Nederland steeds een stukje verder op slot. Scholen en kroegen moesten dicht, samen boodschappen doen was uit den boze en wie geen anderhalve meter afstand houdt, kon een boete van 400 euro verwachten. Door alle coronamaatregelen is

de Nederlandse samenleving radicaal veranderd. Ook voor de arbeidsmigrant. Wat het covid-virus duidelijk maar vooral zichtbaar maakte was de kwetsbare positie van arbeidsmigranten. Zowel wat betreft werk, reizen, wonen en gezondheidszorg. Met name in de vleesverwerkende industrie werd het pijnlijk duidelijk.

Landelijk en ook in de gemeente Oss werd alles in het werk gesteld om arbeidsmigranten zo goed mogelijk in de eigen taal te informeren over het virus, de gevolgen ervan voor hun gezondheid, ze bewust te maken van de maatregelen die door de overheid werden ingevoerd en werkgevers, huisvesters en uitzendbureaus te attenderen op hun verantwoordelijkheid voor hun buitenlandse werknemers. Een aantal arbeidsmigranten ging terug naar eigen land voordat daar de grenzen dicht gingen. Door de lockdown kwamen veel bedrijven onder druk te staan. Opdrachten vielen weg; er was soms meer personeel dan werk, medewerkers werden ziek en grote delen van de economie kwam langzaam tot stilstand.

In de opstartfase van de bestuursopdracht is in overleg met de opdrachtgever al snel overgeschakeld van te vormen beleid naar hulp in de praktijk. Alles werd in het werk gesteld om de eerste coronagolf voor arbeidsmigranten op te vangen. Hun veiligheid stond centraal.

In dat licht werd op 1 mei het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten onder leiding van Emiel Roemer ingesteld door het kabinet. In eerste instantie bedoeld om op korte termijn met aanbevelingen te komen om de situatie van arbeidsmigranten te verbeteren in het licht van het gevaar van besmetting van arbeidsmigranten door het coronavirus. De aanbevelingen werden op 11 juni naar de Tweede Kamer gestuurd, gevolgd door een kabinetsreactie op 3 juli. Dat het onderwerp arbeidsmigranten ook in Noordoost-Brabant sterk leeft werd op 13 juli 2020 nadrukkelijk zichtbaar in de aanbieding van de Regio Deal Noordoost Brabant bij de actielijn: “Van internationale medewerker naar nieuwe Nederlander”.

Uit onderzoek van het CBS blijkt dat na 6 jaar 40% van de arbeidsmigranten en hun gezinnen nog steeds in Nederland verblijft . Arbeidsmigranten zijn werkzaam en onmisbaar in o.a. de agrarische sector, de industrie, transport, zorg en de bouw. Dus ook voor de regio is de vraag; hoe zorgen we ervoor dat naast goede huisvesting arbeidsmigranten duurzaam inzetbaar blijven? En hoe zorgen we dat zij en hun gezinnen in voldoende mate op onze samenleving kunnen aanhaken en hun draai daarin vinden. En hoe zorgen we ervoor dat de samenleving de toegevoegde waarde van arbeidsmigranten kent en hen daardoor beter respecteert en accepteert in de samenleving? Een deel van de antwoorden daarop vinden we in de tweede aanbeveling van de commissie Roemer, gericht op de langere termijn: ‘Geen

tweederangsburgers. Aanbevelingen om misstanden bij arbeidsmigranten in Nederland tegen te gaan’ en de kabinetsreactie daarop van 14 december 2020.

Tijdlijn corona Nederland 2020

Januari	(het begin)
Februari	(ontkenningsfase)
Maart	(noodstop)
April	(lockdown 1)
Mei	(opstarten)
Juni	(controlefase)
Juli	(nieuwe zorgen)
Augustus	(op de rem trappen)
September	(tweede golf)
Oktober	(lockdown 2)
November	(stabilisatie)
December	(harde lockdown)

<u>Uitvoering</u>

Wat de uitvoering van het integrale beleid dat de gemeente Oss beoogt betekent voor de betrokken afdelingen moet verder in kaart worden gebracht, ook in relatie tot de ontwikkelingen in de regio. In dat kader valt te bijvoorbeeld te denken aan het regionaal verbeteren van de registratie van arbeidsmigranten (in- en uitschrijving, woon- en contactadressen in Nederland etc.); aan een structuur waarin gemeenten regionaal samenwerken op het gebied van handhaving en toezicht om mensen en middelen zo efficiënt mogelijk te kunnen inzetten, wellicht in samenwerking met de Landelijke Stuurgroep Interventieteams van de VNG. Tevens wordt onderzoek gedaan naar een zeer laagdrempelig Migratie Informatie Punt, geïnitieerd vanuit de Regio Deal waar arbeidsmigranten, maar ook alle betrokkenen zoals inwoners, huisvesters, uitzenders terecht kunnen met hun vragen; daarnaast wordt gewerkt aan het creëren van draagvlak en aan transparante communicatie over het huisvesten, de integratie en participatie van arbeidsmigranten etc.

Stand van zaken per 15 maart 2021

Op 23 maart a.s. wordt met de regionale bestuurlijke kopgroep Arbeidsmigratie waar ook wethouder K. van Geffen deel van uitmaakt, evenals de wethouders J. Goijaarts, voorzitter (Meierijstad), R. van Moorsel (Bernheze) en W. Bollen (St. Anthonis) het hierboven genoemde Handelingskader Huisvesting, Integratie en Participatie van Internationale Werknemers in de regio Noordoost-Brabant besproken. Het Handelingskader bevat de regionale standpunten en uitgangspunten voor een geïntegreerd beleid. Naar aanleiding van die bespreking wordt Samenwerkingsafspraken en een Uitvoeringsprogramma opgesteld waarna alle gemeenteraden in Noordoost-Brabant gevraagd worden op hoofdlijnen daarmee in te stemmen. Nadrukkelijk is gekozen voor een handelingskader met daarin een aanbod van beleidsinstrumenten die gemeenten kunnen inzetten, waardoor ook de 'couleur local' gewaarborgd blijft. Streven is om op 24 juni (Regiodag) maar uiterlijk op 23 september 2020 een regionaal opgesteld én gedragen handelingskader gerealiseerd te hebben.

Voor de gemeente Oss betekent dit dat in de tussentijd het integraal beleid wordt ontwikkeld, dat de Schadewijk als de wijk waar nieuw, passend beleid wordt ontwikkeld dat recht doet aan álle bewoners daarin een prominente plaats in neemt, afdelingen beter met elkaar gaan / leren samenwerken, de politiek prioriteiten moet gaan stellen wat betrek de taken die vallen onder Toezicht en Handhaving, dat het Convenant Huisvesting Arbeidsmigranten moet worden herzien, dat bij vestiging van bedrijven in Oss nadrukkelijk moet worden gevraagd hoe ondernemers hun arbeidsmigranten willen gaan huisvesten etc.

Communicatie (indien van toepassing)
Graag praat ik uw raad bij tijdens een Podiumbijeenkomst en via raadsinformatiebrieven zodat u de ontwikkelingen om tot een integraal beleid te komen nauwgezet kunt volgen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oss,
Namens dezen,

C.P.W. van Geffen, wethouder

Volgvel Ons kenmerk

8

Samenvatting (=korte inhoud)

1. Doel van de bestuursopdracht Arbeidsmigratie is integraal beleid te ontwikkelen voor arbeidsmigranten op het gebied van huisvesting, integratie en participatie.
2. Een tweede doel is om aan te sluiten bij de Regio Deal wat betreft de actielijn 'Van internationale medewerkers tot nieuw Nederlanders'; een actielijn die streeft naar een goed woon, werk- en leefklimaat voor arbeidsmigranten in de regio Noordoost-Brabant waarin 'waterbedeffecten' binnen de regio zo goed mogelijk wordt tegengegaan.